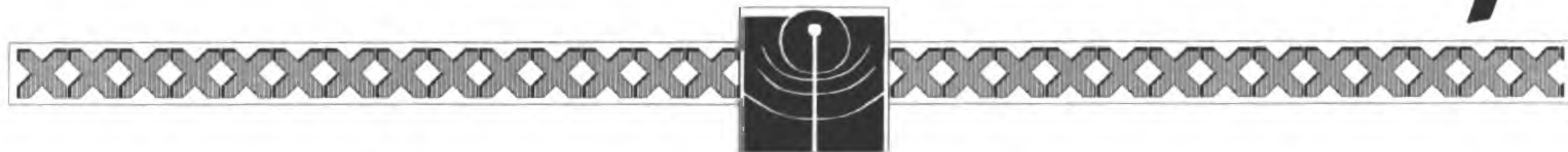

MÉCSVILÁG

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NYÁRI TANFOLYAMÁNAK ALKALMI KIADVÁNYA
VIII. évfolyam 1. szám 1994. július 16.

KEDVES OLVASÓ!

Az idén először veheted kezébe a Mécsvilágot. E kissé vaskosra sikeredett lap hivatása nem más, mint hogy bemutassa a Sárospataki Népfőiskola nyári tanfolyamainak ezévi munkáját.

Azok, akik ismerik már e kiadványt, s annak megjelenési rendjét, bizonyosan csodálkoznak azon, hogy ezen a nyáron csupán egy számmal jelentkezzünk. Némi magyarázattal kell tehát szolgálnunk azzal kapcsolatban, hogy mi ennek az oka.

Az tavaly nyáron lezajlott tanfolyam után hosszas szakmai vitákba bonyolódtunk a nyári népfőiskola jövőjét illetően. E termékeny munka eredményeképpen határoztuk el, hogy átalakítjuk az eddig megszokott népfőiskolai rendszert. Míg az elmúlt években három, majd négy szekció működött egyidőben Sárospatakon, addig az idén már időben és térben szétválasztva szerveztük meg ezeket.

A református szekció július 3-tól 12-ig Sárospatakon a festői Berekben tartotta kurzusát "A keresztény család" címmel.

A társadalomismereti csoport a kutatás magányába vonulva Kékeden ültette fel táborát, ahol 4-től 9-ig vizsgálta a szép fekvésű falu múltját, jelenét és latolgatta annak jövőjét.

A "képzőművészek" új vállalkozásba fogtak azzal, hogy az idén 10-től 17-ig megtartott táboruk csupán nyitánya az egyéves munkaprogramnak.

Ez évben először önálló programként szerveztük meg, a képzőművészeti csoporttal egyidőben, a határon túli magyarok szekcióját.

A lapunkban megjelent írások szándékaink szerint hűen tükrözik a négy csoportban működött nyári népfőiskola munkáját.

A Szerkesztőség

PROGRAMUNK

Bölcs elődeinktől örököltünk egy vicces szólásmondást, mely szerint minden jó pap holtáig tanul. Református egyházunk az egyetemes papság elvét hirdeti és vallja, tehát minden hívő református embernek haláláig tanulni kell - de nemcsak a humoros megjegyzés kedvéért, hanem azért is, mert ebben a forrongó, alakuló mai világban tanulnivaló az akad bőven!

Gyerekek, gyereknevelés, szülők - egyszóval: a CSALÁDI ÉLET számtalan, újonnan fölismert igazságot kínál fel megtanulásra. Ezzel a megállapítással együtt, gondolom minden ember számára rendkívül világos az is, hogy az imádkozás és a Biblia tanulmányozása - melyek elengedhetetlenek egy keresztyén ember számára - még együttvéve sem jelenthetnek mentséget az alól, hogy az illetékes szakemberektől is tanuljunk.

Ezeknek az alapigazságoknak a felismerése vezette el a református szekció vezetőit arra a megfontolásra, hogy 1994-ben, a család évében a szekció előadásai, illetve egész tevékenysége számára a család jelentse az elengedhetetlen témákat. Így hát a családban folyó keresztyén erkölcsi neveléstől a családnak a vallásos beállítódások kialakulásában betöltött szerepéig megtett szellemi - lelkiutazásban olyan állomáshelyeken álltunk meg mint keresztyén értékek a családban, családtervezés, családsegítési lehetőségek, kommunikáció a családban, a Bibliaüzenete a gyerekekről, család - irodalom - művészet - Isten a gyermek életében.

A szervezők, illetve az előadók meghátrálást és fáradtságot nem ismerő munkája azt a nemes célt szolgálta, hogy mi, a hallgatóság, miután megismerkedtünk a családi élet által fölállított problémákkal és azok lehetséges megoldásaival, ismeretekben gyarapodva térjünk haza. Haza, ahol az itt szerzett ismereteinket isten dicsőségére és embertársaink örömeire fordíthassunk mint

óvónők, hitoktatók, lelkigondozók, ifjúsági vezetők, pedagógusok, teológusok vagy egyszerű családtagok.

Simon Alpár

IMÁDSÁG

Atya Istennek hatalma,
Erősíts meg engemet.
Fiúnak bölcsessége,
Taníts engemet.
Szent Léleknek szerelme,
Világosíts engemet.
És adjad énnekem
Magadat ismernem,
Mint tudod és akarod.
És Te Uram, Jézus Krisztus,
Mindenkoron felettem légy,
Hogy engemet megáldj.
Énnám légy,
Hogy engemet őrizz.
Alattam légy,
Hogy engemet elvigy.
Utánam légy,
Hogy engemet oltalmazj.
Ki tökéletes szent háromságban
Élsz és országulsz örökkül örökké.

(116 - Gömörly kódex)

Az ember még nincs kész

A heti programunk egyik legérdekesebb előadását köszönhetjük Fenyő Ervin úrnak, aki Budapestről érkezett közénk. Fenyő Ervin irodalmár és előadási módján érezni lehetett színészi múltját. Jelenleg középiskolai tanárként dolgozik, és tanításában a Waldorf-féle pedagógiai módszert gyakorolja. A Waldorf-módszerről tudni kell, hogy néhány éve vezették be Magyarországon és a természetes dolgokat helyezi előtérbe.

A természetesség érezhető volt Fenyő Ervin stílusában és nézeteiben is. Előadásában a családdal foglalkozott az irodalmon belül, és az emberről elmélkedett.

Először felvázolta, hogy nézete szerint hogyan is alakul a család sorsa, amely a társadalom legkisebb egysége a XX. században.

Véleménye szerint a családok szétesőben vannak. Az alapvető gond: az ember nem tudja elviselni a család kötöttségét, a családi köteleket. Példákkal bizonyította, hogy ismerősei közül is egyre többen válnak, ami kiút a családból, de ezt a szakadást leginkább a gyermek sínyli meg. Ezt a szomorú helyzetet az írók, költők is sokszor papírra vetik, és ez sokszor abból adódik, hogy ők is átéltek a válás viszontagságait. Előadását idézetekkel és művekből vett példákkal is tarkította. Az ember még nincs kész, és nem is lesz sohasem. Az ember befejezetlen lény. Ha késznek hiszi magát, akkor vegetál. Az egész világ a nemtevésre van építve, mert arra számít, hogy majd az ember fog működni, mert az ember már kész van, befejezett lény. Ez koránt sincs így, hisz az ember is leginkább a semmittevést kedveli, hisz szereti, amikor semmit sem kell csinálnia, szereti, ha kiszolgálják, ha dolgoznak helyette. A XX. század a kész emberre spekulál, a vágyak emberére, de nem ez az igazi ember.

Minden az adott emberrel foglalkozik. Egyének vannak, s csak ezek találkozhatnak. Az egyénekből tevődik össze a közösség. A közösség egyik formája a család. A jó család titka a szeretet, a világosság. Ezt mindig meg kell teremteni. Ha egy férfi és egy nő

egybekelnek, folytatják a teremtést, gyermek születik. De itt nem lehet azt mondani, hogy be van fejezve a nagy mű, létrehozták a családot és tovább már nem kell vele törődni. Soha nincs befejezve a nagy mű, a család. A családot továbbra is dolgozni kell, összetartani, törődni vele, ápolni. Szeretetet nyújtani és világosságot adni. Az ember: sötétség és világosság. Törekednie kell, hogy világosságot teremtsen, különben sötétség lesz helőle.

Fenyő Ervin úgy véli, hogy a felnőtt csak néz, de a gyermek lát is. A felnőtteknek meg kell tanulniuk gyermeki tisztasággal látni a világot, az életet, a családot. Tenni kell azért, hogy az emberek megtalálják a helyes utat a boldogság felé. Szeretni kell! A szeretet olyan portéka, amelyikből minél többet adunk, annál több marad. Ha növekszik a szeretet, a közösség, a család sugara is növekedni fog.

Eszrényi Éva
Felvidék, Rimaszombat

GONDOLATOK EGY ELŐADÁS KAPCSÁN

A népfőiskola református szekciójában 1994. július 4-én dr. Szathmári Sándor tartott előadást: "A Biblia üzenete a családban folyó keresztyén erkölcsi nevelésről" címmel. Az előadást megelőző áhítat alapigéje a János 15,12 volt: "Szeressétek egymást, amiképpen én szerettelek titeket".

Mindenki barátod, aki feltétel nélkül szeret téged. Isten nagyszerű lehetőséget kínált fel az emberiségnek azzal, hogy Jézusban barátként jött közénk. Ezáltal megszűnt az Ószövetségben még meglévő távolság Isten és ember között. Az ember természeténél fogva vágyik egy magasabb rendű szeretetre. Ezt sokszor egymástól várjuk, mert még nem jutottunk el arra a felismerésre, hogy egyedül Jézus adhatja meg nekünk. Ha befogadtuk szeretetét, kiteljesedni leginkább családi kapcsolatainkban tud.

Az előadó a nevelés feltételei közül legfontosabbnak tehát a szeretetet említette, amely magába foglalja a megújító bűnbocsánatot és a kisugárzó örömet. Nem elveinkkel, szavainkkal válunk azonban sugárzó személyiségekké, hanem élettöltésünkkel.

Befejezésként gyakorlati példák hangoztak el: a családban legyen időnk egymás számára, növeljük az értéktudatot a másokban, biztosítsuk a személyes szabadságot, vállaljuk közösen a felelősséget, legyünk tisztellel, figyelemmel egymás iránt.

Az előadás néhány olyan kérdéssel zárult, melyek a hallottak továbbgondolására indították a jelenlévőket. Kettőt leírtunk közülük, hátha ti választ találtok rá:

- Van-e jogunk értéktudatot közvetíteni a másik számára, ha nem tudjuk a szeretetet folyamatosan fenntartani?
- Szabad-e a gyermekből "kisherceget" csinálni, ha a társadalomban korlátok közé zuhan?

Virág Eszter
Kerékgyártó Magdolna

SZÚNYOGVERŐ TÁNC

Halljad, híres Népfő sulis,
mire képzed népedet:
szúnyogverő táncot járnak,
Bodrogszabadi falucskában
református tagjaid.

Városból futunk előadásra
Szabadidőre nem jut alkalom,
Bevásárolni csak ebédidőben
Teljes a program, nincs unalom.

Jaj, indul az eső,
sürget az idő,
csípnek a népek,
zümög az élet -
Szaladjunk!

Halak a porban,
kutya a nyomunkban,
szúnyog a háton,
csapj oda, barátom -
Szaladjunk!

Drakulák repülő raja,
talán ez lesz nekik az utolsó vacsora?
Egy halott helyett tízannyi élő támad,
Jól megfizetjük érte az árat.

Minden hiába,
csitt-csatt, piff-puff, him-bam,
már vörös a tenyerem,
agyoncsaptam magam.

Végre? hazaérünk
Pszichológus tapsa
értelmetlen játék, melynek mi a célja?

Nem érti senki sem,
gáton legény nincsen.
Kísérleti nyulak - jaj, csak ezt túléljem!
Jönnek a szúnyogok, előadás közben
megszólaló bérkakkórus túlkuruttyol mindent.
Már 10 óra elmúlt,
mégsem mozdul senki.
Ilyen pszichológus játékszere lenni.

Mes

ELFÚJTA A SZÉL

Azt suttogták a fű alatt, hogy a Népfőiskolának heffelgett.
Hónapokig óriási drukkhan éltem, hogy hármí áron, hármilyen
körülmények között, de az idén, és jövőre, és azután is itt
lehessek.

Sőt! A mostani református szekción tapasztaltak után
a gyermekeimet is szeretném majd elhozni, mert ezt a csodát
máshol nem élhetik meg.

Szeretettelva - ez a cégjelzésünk; a mosolygó napocska,
a Bodrog partján nevelkedett tulipán,
"Rózsa, rózsá, rengeteg,
lányok, lepkék, fellegek..."
indulóink, a mesefalu, a boldogságsziget szimbólumai.
Kis csapatunk eléggé sokszínű: a kisebbség - Magyarország három
különböző vidéke: Ózd, Hajdúhözsörmény, Gödöllő; Felvidékről
ketten, Kolozsvárról az öt fős ifjúsági csoport.

Bár igazából még nem kovácsoltunk össze, ennyi
szeretetet, holdagságot még soha nem éltem meg. Semmi ellentét
a különböző vallásúak között, semmi fenntartás; mindenki
elfogadja a Feltámadás örömhírét, a Krisztusban való feloldódást,
egységet. Ez a néhány nap lehetőség a kiteljesedésre, a
közeledésre, tartalmas, hensőséges kapcsolatok kialakítására.

A Bodrog parti két faházás kis közösség a maximális
hizalomra, a szeretetre épít. Azért jöttünk össze, hogy
vitakozzunk, véleményt alkossunk a társadalomról, a jövőről, a
családról.

Ma minden közösségi forma valóságban van, itt az ideje
keresni a helyes megoldást. Megpróbálunk felkészülni a
kihívásokra, elkerülni a hibákat, amit az előző generáció(k)
elkövettek. A csodálatos előadók, az érdekes, izgalmas, vitára
ösztönző témák segítségünkre vannak a lelki, szellemi épülésben.

A házunk előtt levő Bodrog a testi épülést szolgálja.
Remélhetőleg e két hét után mindenki sok-sok értéket visz haza,
s fejlődése a környezetét is alakítani, jobbitani fogja. A feltöltő és
segít minket sugárzó személyiséggé, igazi egyéniséggé válni.

Jövőre is itt leszünk.

Várunk henneteket.

Sziasztok!

Mes

EGY CSODA TITKAI

Honnan ered a mi Bibliánk? - kérdeztük
többen kedd reggel, amikor beültünk az autókba.
Egyhamar letértünk a tükörsima útról és a hegynek
tartva érezni kezdtük az erdő hűvös légkörét. Az
elszűkült úttesten hajókázva haladtunk autónkkal a
zöld tengeren. Átmentünk a hegyen, ahol kitárultak
elénk a búzatáblák foltjai a burgonyatáblák között.
Utunkat vasútvonal szelte át, amelyen piros vonat
haladt el. Hamar az völgybe értünk, ahol úttestünk
tükörképpé alakult át. Megérkeztünk a Biblia
nyomtatásának helyszínére Vizsolyba. Itt Zoltán
bátyánk egyhamar bemutatatta a helybéli lelkésznek a
Népfőiskola református szekcióját és felkérte, hogy
mutassa be a nagy esemény helyszínét, és mondjon
néhány gondolatot erről. A tiszteletes úr bevezetett
a templomba, ahol rögtön a 13. századi freskók
meséjében találtuk magunkat, és elmesélte a
templom történetét, a biblianyomtatás fontosabb
eseményeit és az ezzel járó nehézségeket. Döbbenetes
módon e templom már csak a látogatók
adományából áll fenn; mert kihalófélben van a
gyülekezet. Megtekintettük az első Bibliát. Beülvén az
autóba, követtük Szenczi Molnár Albert útját Gönc
felé, amelyet sok százszor kellett megtennie ahhoz,
hogy eljutassa Károli Gáspár kéziratát. A
távolságmérő óra 11 km-t jelzett amikor Göncre
érkeztünk. Itt meglátogattunk egy huszita házat, ahol
egy igazán jókedvű, idős tulajdonos mutatta be e ház
sejtelmes titkait. Dél felé járt az idő, így hát
megebédeltünk a kőkapui patak partján, miközben
csodáztuk a természet adottságait a magas hegyek
között. Fájó szívvel hagytuk el e csodás tájat, és
jöttünk hazafelé a mi Szeretettelünkbe.

Mély emlékképek ragadták meg lelki
világunkat, amely feledhetetlen lesz számunkra
mindörökké.

Kedves Barátaim!

Amint azt a Tájékoztatóban már olvashattátok, a társadalomismereti szekció július első hetében rendezte meg évi rendes táborát, ezúttal Kékeden.

Ennek a térbeli /tehát semmiképpen sem szellemi/ elkülönülésnek az volt a legfőbb oka, hogy egy mai magyar falu hétköznapijaiba szeretnénk volna mélyebben bepillantani, terepgyakorlatunk során. De megemlítem a két mellék-ot is. A pillanatnyi szállásgondokat Patakon; és azt a közös elhatározásunkat, hogy a korábbi nagy össznépi, konfliktusokban gazdagegyüttlétek után, ebben az évben kipróbáljuk, vajon boldogulunk-e egymás nélkül?

Nos, a műhelymunkát kétségtelenül segítő szeparáció előnyei mellett, el kell mondanom, hogy Ti /kollégák és hallgatók egyaránt/ hiányoztatok nekünk.

eredményes munkát végzett, amennyire ezt most megíthetem.

Csak a "betakarításnál" lehetünk ennél objektívebbek. Amikor majd a letett mű beszél magáért. Mindenesetre úgy tervezzük, hogy a lapméterekben és kilogrammokban is tetemes írásos anyagot még e hónapban feldolgozzuk, rendszerezük, majd valamilyen formában publikussá tesszük. Hogy ez egy korrekt tudósítás, egy társadalomtudományi dolgozat, módszertani füzet, vagy egy - hadd legyenek kicsit nagyképű - kultúrantropológiai esettanulmány lesz-e, attól függ, hogy mi mit tudunk belőle kihozni. A gyűjtött anyagban feltétlenül benne van mindennek az esélye, azaz kirajzolható belőle egy abaúji kistelepülés szociokulturális arculata. /Már most elkötelezem magam arra, hogy a

JELENTÉS A KÉKEDI TEREPMUNKÁRÓL

Különösen az esti tábortüzeknél, a közös énekléseknél és a szabadidős programok kötetlen tematikájú eszmecsereinél. Annál is inkább, mivel több, régi népfőiskolás hallgató szerzett már kölcsönös tapasztalatokat más csoportokban is.

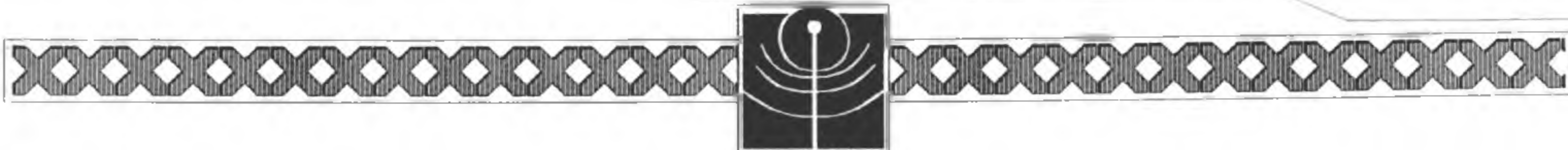
Csak remélni tudjuk, hogy időnként nektek is eszetekbe jutottunk.

Mindenesetre, már most megígérhetem, hogy jövőre is folytatni fogjuk a kísérletezést a vegyülés-elkülönülés optimumának megtalálására.

Ami a közösséget illeti, a kicsiny, de lelkes csapat hasznos, invenciózus és

szerkesztett és publikált anyagból szívesen küldünk egy-egy példányt az érdeklődők számára./

Munkamódszerünket az foglalta keretbe, hogy naponként kétszer - többnyire reggel és este - összegyűltünk a soronkövetkező feladatok programozására és a gyűjtés egyéni, illetve csoportos bemutatására, megvitatására. Ez utóbbit gyakran - hívott és hivatlan - vendégek és érdeklődők nyilvánossága előtt követtük el, ami szintén nem volt tanulság nélküli.

E konkrét tennivalók hozadéka hol egy esszében, hol egy esettanulmányban, hol egészen egyszerűen dokumentumgyűjtésben öltött testet. Többször visszatértünk egy-egy problémakörre - tematikus egységekben - tapasztalatainkat összevetve, ütköztetve, ítéletalkotás céljából. Ezek voltak a műhelymunka igazi, termékeny órái. Itt ugyanis egymásra rétegződtek az objektív tények, a faluközösség reflexiói és hallgatóink eltérő tapasztalatai. E különféle sávok hol párhuzamosan, hol egymást keresztezve futottak, miközben kerestük a realitás helyes ösvényét. Hogy megtaláltuk-e, azt nem tudhatom, mindenestre törekedtünk rá. Összegzésünk nyilván eklektikus lesz - mint Kéked falu jelenkori léte. Törekvésünk mindössze annyi, hogy a tükörbe belenézhessen bennszülött, jöttment bevándorló és külső szemlélő egyaránt.

Nagy tapasztalat - mondhatnám kulcsészlelet - volt valamennyiünk számára, hogy, mint cseppben a tengert, a mai magyar valóságot fedezhettük fel egy három és félszáz lelkes település hétköznapiiban, tradícióiban, megélt tapasztalataiban, vélekedéseiben, ítéletalkotásaiban, hétköznapi cselekvéseiben.

Ezeket az élményeket (Nagy Feró szavaival) tőlünk már nem vehetik el. Jó lenne persze, ha ezt megoszthatnánk veletek, és persze a k é k e d i e k k e l i s .

Itt kell szólnom a hallgatókról, most hogy nincsenek a közelemben. Számomra élmény volt velük dolgozni. Az a gyanúm, hogy én többet tanultam tőlük, mint ők tőlem. Valamennyien hozták ugyanis otthoni benyomásaikat, egyéni látásmódjukat, személyiségük varázsát, amelyekkel gazdagították egymást. Remélem, mindez tükröződik majd közös munkánk végeredményében is. Földrajzilag egyébként a Székelyföldtől a Dunántúlig terjedő tájegységeket képviselték sztohasztikus eloszlásban. Képzettségben a frissen érettségizettől a textilmérnökiig terjedő skálán megtalálható volt a szociológus hallgató és a újsütetű vállalkozó. Magukkal hozták tehát eltérő

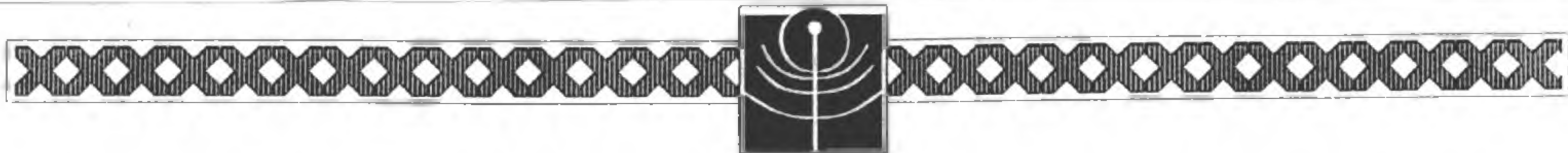

élettapasztalataikat, bár ezt nem terveztük, tervezhattuk. Tekintsük ezt a természet (társadalom?) ajándékának.

A zárónapon meglátogattak minket - a Független Ökológiai Központ szervezésében - a Döntéshozók Népfőiskolájának tagjai, hegyközi polgármesterek, akikkel igen izgalmas tapasztalatcserét rendeztünk, gondolom, kölcsönös épülésünkre.

Röviden így összegezhető csapatmunkánk folytatásában erősen bizakodva, szeretettel üdvözöl kedves Mindnyájatokat, határokon innen és túl, a társadalomismereti szekció vezetője...

Balácsi Károly

KÖZÖS MEDERBEN

Amikor Magyar Péter László meghívott a Sárospataki Népfőiskola egyhetes tanfolyamára, először meglepődtem, majd nagyon megörültem. Különösen annak örültem, hogy a Népfőiskola szervezői maguk toborozzák a hallgatóságot, s ebben nem baráti szempontok döntenek. Ezek után egy kissé meglepett, hogy a hallgatók között mennyi sok a fiatal, a középiskolás, de egyetemi tanszékvezető is akad.

Az egyhetes, rendkívül tartalmas program több gondolatsort is elindított bennem. Én azzal az elvárással érkeztem Patakra, hogy a Népfőiskolán minél többet tudjak meg a szlovákiai, erdélyi, délvidéki magyarságról, mert szerintem az egyik legnagyobb hibánk, hogy kölcsönösen keveset tudunk egymásról, hiszen mindegyikünk a saját gondjaival van elfoglalva. Ekként arra számítottam, hogy szakmabeliekkel, tanárokkal, valamelyest tapasztalt kisebbségi politikusokkal találkozom majd. Aztán közben rájöttem, hogy egyáltalán nem baj, sőt több szempontból előnyt is jelenthet, ha a szatmárnémeti vagy királyhelmeci gimnazista véleménye találkozik vagy ütközik a lemergi egyetemi tanár nézőpontjával.

Azt is helyénvalónak érzem, hogy az előadások és programok zöme olyan volt, amely nem egyik-másik kisebbségben levő csoport nézőpontjából, hanem egyetemes megközelítésben világított meg egy-egy kérdést, problémakört. Lehet ugyan, hogy a jelenlévő fiatalok az itt elhangzottak egy részét csak évek múlva használják majd föl, de az a fontos, hogy tudják és akarják majd fölhasználni.

A programok közül leginkább Barta Róbert előadása nyerte meg a tetszésemet, és nagy élményben részesített a Bálványos Huba grafikusművésszel való találkozó is.

Mindezek mellett hiányolom, hogy kevés idő jutott egymás problémáinak meghallgatására. A hajnalokba nyúló beszélgetések mellett szívesen "áldoztam" volna egy-két napot is arra, hogy többet tudjak meg az európai kisebbségi magyarság regionális problémáiról és azok lehetséges megoldásairól, hiszen ez valamennyiünket érint.

Remélem, hogy a közösen töltött hét, a lenyűgözően figyelmes vendéglátás, a meghitt pataki hangulat nemcsak maradandó emlék, hanem tápláló forrás is marad a megszelídített, megszabályozott, szűk mederbe terelt szöke Tisza nyugtalan mellékvizei számára.

Fodor István, Kárpátalja
Dercen

"TŰZFELELŐSÖK LETTÜNK

"Jelenteni jöttünk, hogy íme vagyunk, s bizonyosságot tenni, hogy lesznek utánunk falon túl is és s tovább munkálhat a szellem."
(Szentimrei Jenő)

1994. január 28-án Kolozsváron megalakult a Romániai Magyar Népfőiskolák és Közösségfejlesztők Társasága. E szervezet tagjaiként - mint sütői értelmezésű "tűzfelelősök" * - vettünk részt a Sárospataki Népfőiskola egyhetes nyári tanfolyamán. A mi feladatunk: felelősséget vállalni az anyanyelvi kultúráért, megmaradásunkért, az otthoni tájon.

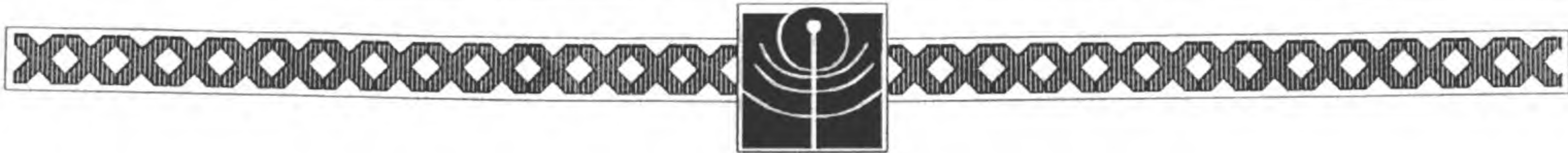
A határon túli magyarok szekciójában a kisebbségben élő szlovákiai, ukrainai, romániai közösségek küldöttei ismerkedhettek közös történelmi múltjukkal és a jelen problémáival. Szolnoki Tibor előadása betekintést nyújtott Magyarország nemzetiségi politikájába a reformkortól Trianonig. Nagy tetszést váltott ki Barta Róbert "történelemórája" a kelet-közép-európai régió nemzetiségi politikájáról, valamint Takács Ádám előadása, aki a nacionalizmus fogalmát ismertette különféle megvilágításban. Találkoztunk Zalatnay Istvánnal, a Határon Túli Magyarok Hivatala elnökhelyettesével. Vitaindító beszédében Magyarország és a HTM kapcsolatát és az azt támogató intézményeket ismertette. A zempléni régiótól a Kárpátok Eurorégióig című kerekasztal-beszélgetés neves személyiségek jelenlétében folyt le. Meghitt, családi környezetben foglalkoztunk a népi hagyományok és a nemzeti identitás kapcsolatának problémájával Szabó Irén néprajzkutató otthonában. Ő és férje, Miklós, görögkatolikus lelkész, házigazdaként is remekeltek. A nemrég felszentelt kápolnában néhány bensőséges pillanatot töltöttünk el.

A város történelmi hangulatával méltó háttérrel biztosított a szétszórta élők, de összetartozók találkozásához. Jó lenne hinni abban, bármely országban éljünk is, mindannyiunknak van egy ilyen kis városa, amely befogadja a Sárospataki Népfőiskolát - legalább lélekben.

A Romániából érkezett népfőiskolások

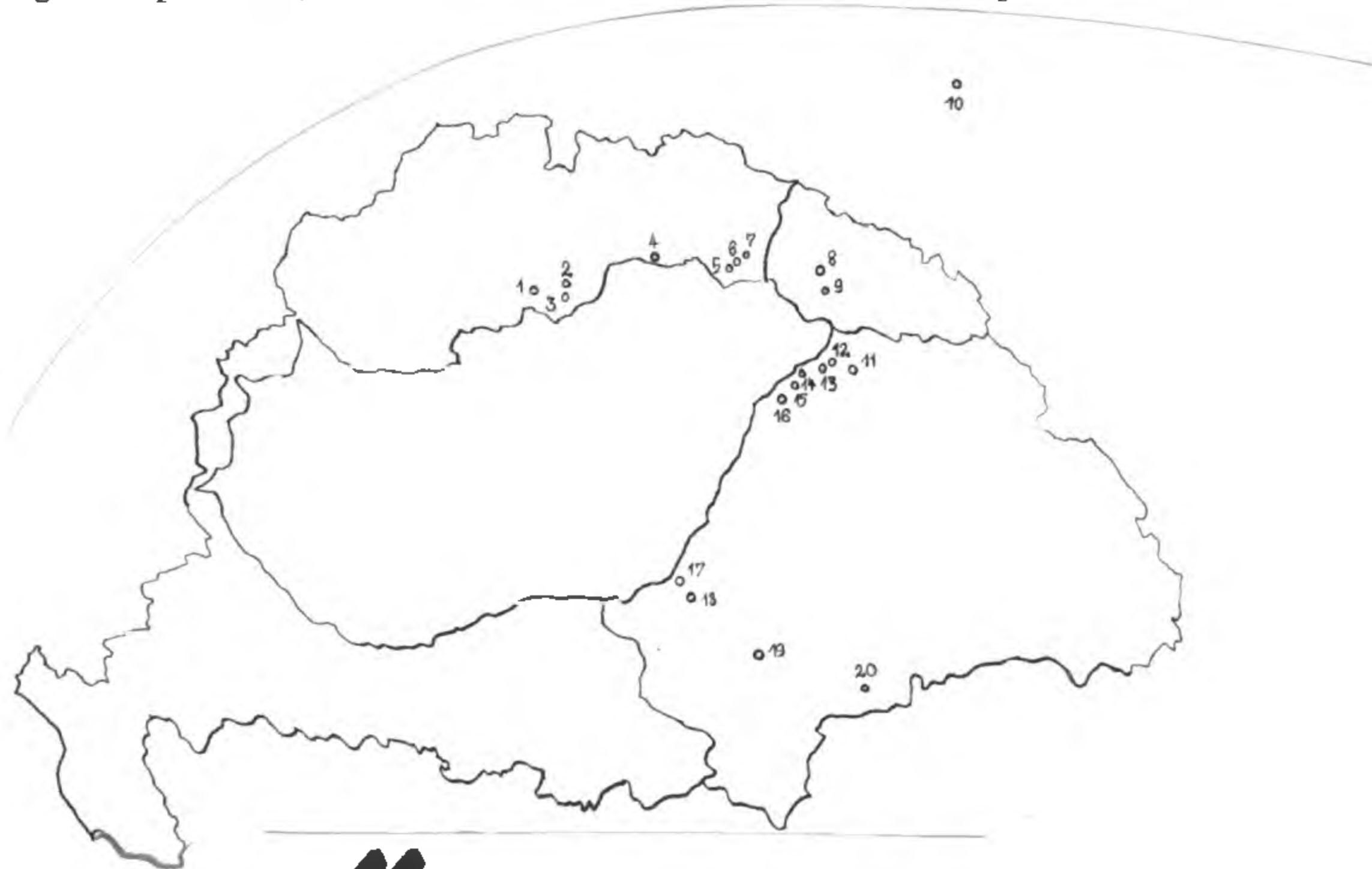
* Sütő András, a Bethlen Kollégium legnagyobb élő öregdiákja, 1972-ben, a 350-es évfordulón elmondott, máig ható beszédében így ír iskolakezdő pillanatairól. "... ez a Kollégium és tanárai voltak azok, akik azzal kezdték ezt a mi nagy fölfele repülésünket, hogy egy öl fát a két karunkba raktak. Egy öl szilfát, amivel a hálószobák melegét kellett tartanunk. És rögvest kineveztek sorra valamennyiünket tűzfelelősöknek. Tűzfelelősök lettünk a szónak képletes értelmében is. A Kollégium ugyanis akkortájt kopaszra nyírt fejünket gyöngéden megfordítva a tekintetünket oda fordította vissza, ahonnan elindultunk, mondván, hogy ott lesz ezután is a helyünk. Ezt a röppályát megjárva, eltávolodva és visszakerülve azokhoz, akik közül kiemelkedtünk, teljesítették és teljesíthetjük ezután is a feladatot, amelyet az Alma Mater reánk bízott. És aki valójában soha nem volt más, mint visszhangja annak a népnek, amely létrehozta és amely fenntartja."

Innen jöttünk

1. Losonc: Csank Andrea	11. Vámfalu: Mali Erika
2. Rimaszombat: Polgári Gábor	12. Szatmárnémeti: Bu Márta
3. Feled: Zimán Zsuzsa	13. Óvári: Szénás Barnabás
4. Szepsi: Remák László	14. Kaplony: Vekker Csilla
5. Királyhelme: Szabó Gergely	15. Nagykároly: Oros Raymond Lóránd
6. Bacska: Bucsay Krisztián	16. Mezőfény: Ulmer Edit
7. Lelesz: Dohányos Róbert	17. Kisiratos: Andó Ibolya
8. Munkács: Geczko Beatrix, Petrusevics Klaudia	18. Arad: Czirják Izabella-Márta
9. Dercen: Fodor István	19. Lugos: Kovács Aranka
10. Lemberg: Strömpl András, Tóth Antal	20. Vulkán: Maki Hajnalka

TŰZHELY...

... köré gyülekeztünk a határon innen és túlról. Északról és Keletről. A tűzhely felelőse a szó szoros és átvitt értelmében is Bordás István volt. Népes csapata táplált, oktatott, melegengetett bennünket. Bár a nyári hőségben jobban esett a hideg zuhany, mint a bogrács alatt égő tűzmáglyának melege, de azért a tűzhely köré gyűlt magyarok éjszakába nyúló beszélgetései, közös dalai mégis meghozták a várt eredményt. A fáklyát, ami már amúgy is égett, odatartottuk a tűzhely lángjába, hogy új erővel égjen majd, ha ki-ki hazatér "tűzfelelősként".

Az elkövetkezendő években hasznos lenne a tűzhelyet ideiglenesen egy-egy határon túli országba telepíteni, oda elhívni a fáklyavivőket, tűzfelelősöket, kis lángot venni a közös tűzből.

Czirják Izabella Márta
Arad

LEMBERGI NÉVJEGY SÁROSPATAKON

Mikor itt Magyarországon ismerkedések alkalmával említem, hogy leMBERGI vagyok, előbb elcsodálkoznak, majd legtöbbször rákérdeznek: "Hát ott is vannak magyarok?" Először engem is meghökkentett; tényleg, mit is csinállok én ott, távol szülőföldemtől, idegen környezetben, "önkéntes emigrációban"? Mintha nem lett volna elég az, hogy én - beregszászi születésű magyar - a háború viharának következtében külföldön rekedtem, de még tovább is sodródtam, túl a Kárpátokon. Mivel ezt a mai napig sem tudom megnyugtatóan megmagyarázni, és így áll ezzel legtöbb leMBERGI sorstársam is, érzük be azzal, hogy ilyen az élet.

Nagy pillanatunk volt, mikor - amint a politikai időjárás megengedte - 1989 decemberében megalakítottuk a Lvovi Magyarok Kulturális Szövetségét, melynek mintegy 250 tagja van és jelenleg én vagyok a titkára. (Rajtuk kívül Lembergnek van még egy magyar szervezete, a Petőfi Társaság, mely 1991-ben sajátos körülmények között a mi szövetségünkben vált ki és jobbra az ottani főiskolákon tanuló kárpátaljai diákságot egyesíti.) Szövetségünk fő feladata, hogy megőrizzük nyelvünket, identitásunkat, kultúránkat, és gyermekeinket is ilyen szellemben neveljük.

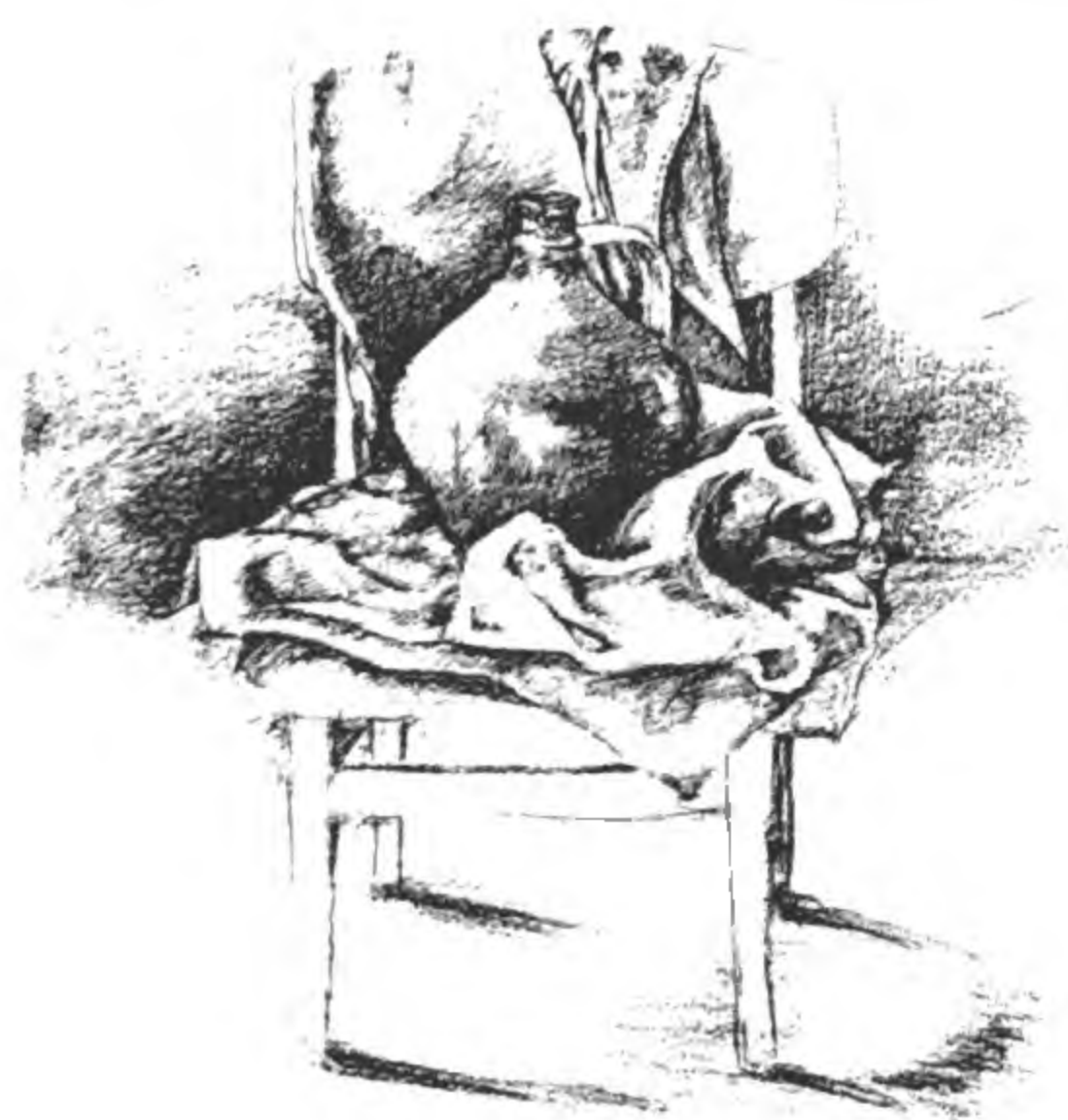
Lembergről röviden csak annyit, hogy kelet felé gyakorlatilag ez az utolsó európai város, hiszen az utolsó 4-5 évszázad valamennyi építészeti stílusa megtalálható itt. Arculatát a Piactér és a környező úgynevezett Óváros határozza meg.

A városnak több magyar vonatkozása van:
Daniel galíciai fejedelem alapította 1256-ban, fia Leo és Konsztanca - IV. Béla magyar király leánya - frigyének tiszteletére. 1711-ben a Rákóczi-szabadságharc bukása után több mint egy fél évig a város nyújtott menedéket a Fejedelemnek. A XVII. század 70-es éveiben hét éven keresztül a leMBERGI egyetem tanára volt Martinovics Ignác, a magyar jakobinus mozgalom egyik vezéralakja. 1831-32-ben itt szolgált és dolgozott Bolyai János.

A város egyik legpatinásabb épülete a magyar származású Bojm György emlékére emelt "Bojm" kápolna. Nem mellékes, hogy Lemberg európai város jellege az Osztrák-Magyar Monarchia 140 éves uralma idején alakult ki. Könyvtárai és levéltárai minden bizonnyal sok értékes anyagot tartogatnak a kor kutatói számára.

Mi, leMBERGI magyarok, akik első alkalommal vettünk részt a Népfőiskolán, rendkívüli élmény részesei voltunk: megismerkedtünk a magyar művelődés és kultúra egyik bölcsőjével, Sárospatak nevezettségével; megilletődve mondhattunk egy Miatyánkot nyelvújítónk, Kazinczy Ferenc sírjánál. Nemcsak magas színvonalú előadásokat volt alkalmunk hallgatni, jeles emberekkel is találkozhattunk. Most lélekben és ismeretekben meggazdagodva térünk haza. Azzal az elhatározással, hogy legközelebb minél több érdemes fiataalt kell küldenünk, akik tovább öregbíthetik a magyarok jó hírét környezetünkben, elősegítve jó kapcsolataink kialakítását, a velünk élő más nemzetiségűekkel.

Tóth Antal
LMKSZ titkár
a Lvovi Műszaki Egyetem adjunktusa

A ZEMPLÉNI RÉGIÓTÓL

A KÁRPÁTOK EURORÉGIÓIG

Igen aktuális kérdéskört feszegetett a fenti című kerekasztal-beszélgetés, amelyet a határon túli magyarok szekciója egyik programjaként szerveztünk meg. A mintegy három órás eszmecsere alatt érintettük a téma történeti előzményeit és a jelenlegi lehetőségeket is; elsősorban gazdasági és kulturális vonatkozások szempontjából. A vitában vendégeink voltak: Dr. Dankó László közgazdász, a Miskolci Egyetem adjunktusa; Dr. Hörcsik Richárd történész, az Európai Közöségi Ügyek Parlamenti Bizottsága volt elnöke; Dr. Máté László, a Csemadok Országos Vezető sége tagja; Nagy György András, a Magyar Rádió Debreceni Stúdiója hírszerkesztője; Dr. Perényi János, az Európa Tanács mellé akkreditált nagykövetségünk, és Stumpf Gábor, a Művelődés Háza igazgatója. A program első részében a meghívott előadók egyenként tíz percben fejtették ki véleményüket a témáról. A szünet után további lehetőséget kaptak egymás mondanivalójának kiegészítésére, majd a hallgatóság kérdéseire válaszoltak. Összegzésképpen elmondható: a beszélgetés kétségkívül tartalmas és informatív volt, hála vendégeink magas felkészültségének. Kár, hogy a városból csak kevesen voltak kíváncsiak rájuk.

BTG

MI A KÁRPÁTOK EURORÉGIÓ?

A Kárpátok Eurorégió Együttműködés jelenleg öt ország: Lengyelország, Magyarország, Románia, Ukrajna és Szlovákia egymással határos térségeinek interregionális szövetsége. Tagjai immár: a Kárpáti Régió Szövetség (Bártfa, Homonna, Mihályi, Svidnik, Tóketerebes és Varannó), az eperjesi és kassai térségek; Krosno és Przemysl vajdaságok; Kárpátalja; Máramaros és Szatmár megyék; valamint Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék. Az együttműködés az Európa nyugati felében a II. világháború után megalakult "régiók" példájára jött létre. A születés motivációi voltak: a nemzeti tragédiák ellenére a határokon átnyúló történelmi, gazdasági és kulturális kapcsolatok; valamint annak a ténynek a felismerése, hogy az újraformálódott világban az eleve hátrányosabb helyzetből induló térségeknek "egyedül nem megy". A

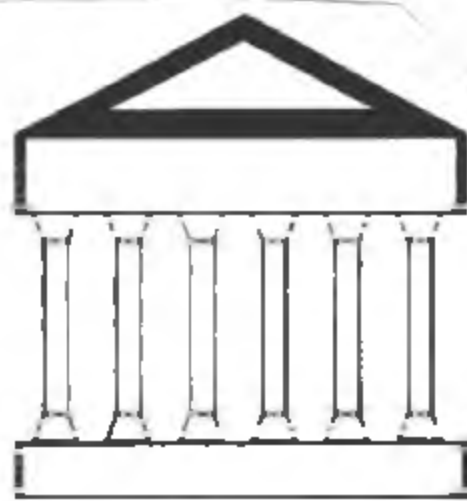
Kárpátok Eurorégió alapdokumentumait - csaknem hároméves előkészítés után - 1993. február 14-én írták alá Debrecenben. Az eseményen részt vett az Európa Tanács főtájtára, továbbá a magyar, a lengyel és az ukrán külügyminiszter. (A szlovák fél társult, és a románok megfigyelői státusza később vált rendes tagsággá.) Az együttműködés keretében többek között találkoztak már az öt ország emigránsai, az Eurorégió felsőoktatási intézményeinek vezetői, tanácskoztak a szakemberek az régióközi turizmus fejlesztéséről, a mezőgazdaságról és az élelmiszeriparról; rendszeres információkat kapnak az érdekeltek a térségben megrendezendő kulturális-művészeti és gazdasági kiállításokról, bemutatókról, a szerveződő projectekről, a befektetési lehetőségekről. Tervezik egy környezetvédelmi és egy vállalkozásfejlesztési adatbank létrehozását, valamint a külső és a belső alapítványi finanszírozás kialakítását. Kezdeményezték több határátkelőhely megnyitását és felújítását is. Az érdeklődők a Kárpátok Eurorégió eseményeiről folyamatosan értesülhetnek a szövetség hírleveléből. A témáról bővebb információkat kapni és a hírlevélhez hozzájutni a főtájtárság jelenlegi székhelyén lehet: Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Köztársasági Meghívótti Hivatala, 4024 Debrecen, Piac utca 54.

Nagy György András

VALLOMÁS

17 éves vagyok, első külföldi utam Magyarországra vezetett, a Népfőiskolára, amelyen, mint a szatmárnémeti "ITTHON" helyismereti vetélkedő egyik nyerteseként vehetek részt. Izgalommal vártam ezt a napot, amikor elindulhattam és megismerkedhettem a különböző országokból érkezett magyarokkal. Számos határon túli és magyarországi hallgatóval kerültem baráti viszonyba, mely egyik legszebb mozzanata itteni tartózkodásomnak. A történelmünkrol szoló népfőiskolai előadások mellett kirándultunk is, és a búcsúestre készülődve kis táncsoportunk - amely nyolc határon túli magyar növendékből áll - néptáncot tanult, nagy szeretettel és élvezettel.

A határon túli magyarok szekciója mellett képzőművészek is tevékenykednek a Népfőiskolán. Ez a két kis csapat egymással is összeforrt, hisz mindnyájan magyarok vagyunk. Sok élménnyel és emlékekkel térhetek vissza szülőfalumba Kaplonyba, ahol tovább adhatom itt szerzett ismereteimet. Jövőre érettségizem, történelem szakra szeretnék felvételizni, ezért is örülök, hogy itt lehettem.

Vekker Csilla
Kaplony

EMBER-EGYETEM

Egy hete egybesereglettek egyes egyedek, mert ezen helyen ember-egyetemet szerveztek. Kezdetben ezek negyvenen egy gyereklepen rendben letelepedtek, egyszerre megkeveredtek.

Helmec, Lemberg, Dercen, Enyed; egy nyelven enyelegtek. Nekem tetszettek.

Ezen ember-egyetemem felelevenedett e nemzet nem egy jellegzetes

esete. E nemzet ezer esztendeje e helyen keletkezett s szenvedett. Erre meg hetven esztendeje rendesen felszeleteltetett. (Fene esne bele. szerk. megj.) E helyzet nekem s neked rendeltetett, nem tehetsz ellene. Ez keserves eset, de megeseett.

Fejetek rendesen megtelt, lelketek felmelegedett.

Egyszer elmentek gyerekek, de e helyet szetettettel emlegessetek! Legyen veletek egek Szentlelke! Menjete, de egyet ne felejtsetek: egy nemzetet szeressetek, e **MAGYART!**

Szénás Barnabás
Óvári

EGY KÜLÖNÖS ADALÉK

" Pannonia ! Vergiss Deine Todten Nicht,
Als Kläger Leben Sie !"

"Magyarország! Ne feledd halottaidat, mint vádlók élnek ok!"

Az aradi vár egyik tisztje juttatta el ezt a német mondatot Vécsey özvegyének, melynek minden szókezdő betűje egy-egy vértanú tábornokra utal:

P - Pöltenberg Ernő
V - Vécsey Károly
D - Damjanich János
T - Török Ignác
N - Nagy-Sándor József
A - Aulich Lajos
K - Knézich Károly
L - Lahner György
S - Schweidel József

Ne feledjük el a többieket sem: Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Leiningen-Westerburg Károly.

(Forrás: Pintér Lajos: Az aradi tizenhárom vértanú, Bukarest, 1973.)

TANÉVKEZDÉS A KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEKCIÓBAN

A Sárospataki Népfőiskola az előző évek hagyományaira építve ezévből is felvételt hirdetett képzőművészeti tanfolyamára. Az eddigiekkel ellentétben azonban - figyelembe véve az előző évek szakmai tanulságait - a tanári kar nem egy kéthetes nyári táborban gondolkodott, hanem programját egyéves időtartamra tervezte. Az egyhetes alapozó munkával kezdődő kurzust a tanév folyamán öt alkalommal követik majd hétvégi konzultációk, szakmai gyakorlatok és elméleti előadások és 1995. júliusában egyhetes záró alkotótáborral fejeződik be a képzés.

A felvételt nyert hallgatók az elképzelésinknek megfelelően túlnyomórészt a szűkebb régióból érkeztek. Koruk, összetételük és felkészültségük alapján megítélésünk szerint jó közösséggé kovácsolódhatnak az egy év alatt.

Az kezdő egy hét programját Sándor Zsuzsa főiskolai adjunktus állította össze, igazodva a tanári kar által felvázolt éves feladatokhoz. A munka gerincét látványok tanulmányozása jelentette: elemzések, a legkülönbözőbb komponálási módok gyakorlása, a vázlatkészítés módszereinek tanulmányozása, meghatározott szempontú vizuális értelmezése. Ehhez társult különböző rajztechnikák megismerése és gyakorlása, valamint a színeladatokhoz kapcsolódóan akvarellezés. A munka zömében a főiskola rajztermeiben folyt, de lehetőség volt arra is, hogy az adott feladatokat a városban választott helyszíneken oldhassák meg a hallgatók.

Az igen feszes gyakorlati munkát elméleti előadások és beszélgetések gazdagították. Vendégünk volt Balogh Jenő professzor, a Magyar Képzőművészeti Főiskola nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanára, aki egyrészt délutáni

foglalkozáson formaanalízist vezetett a csoportnak, másrészt az est folyamán pedagógiai munkásságát összegző, bölcseségeiben gazdag előadást tartott a vizuális nevelésről, ezen belül is a vízió-asszociatív analízisről. Ugyancsak emlékezetes marad a Bálványos Hubával lezajlott beszélgetés művészetéről, művei közelében, a Sárospataki Képtárban megrendezett századik kiállítása kapcsán. Másnap Bálványos tanár úr a Budapesti Tanítóképző tanszékvezető tanára a vizuáliskommunikáció rendszeréről tartott diaképekkel illusztrált értékes, szemléletformáló előadást.

A hallgatók az utolsó napon közösen értékelték tanáraikkal az egy hét alatt elkészült munkákat, szemelők tartva az egyéni megoldásokat. A nyári alapozó tábor szakmai programjára építve egyben kitűzték az önállóan feldolgozandó feladatokat is.

Megítélésem szerint nehéz, de eredményes hetet zártunk. A végzett munka után pontosan körvonalazódik az egyéniségekre is építő további szakmai-pedagógiai munka.

Dr. Dobrik István

Címjegyzék

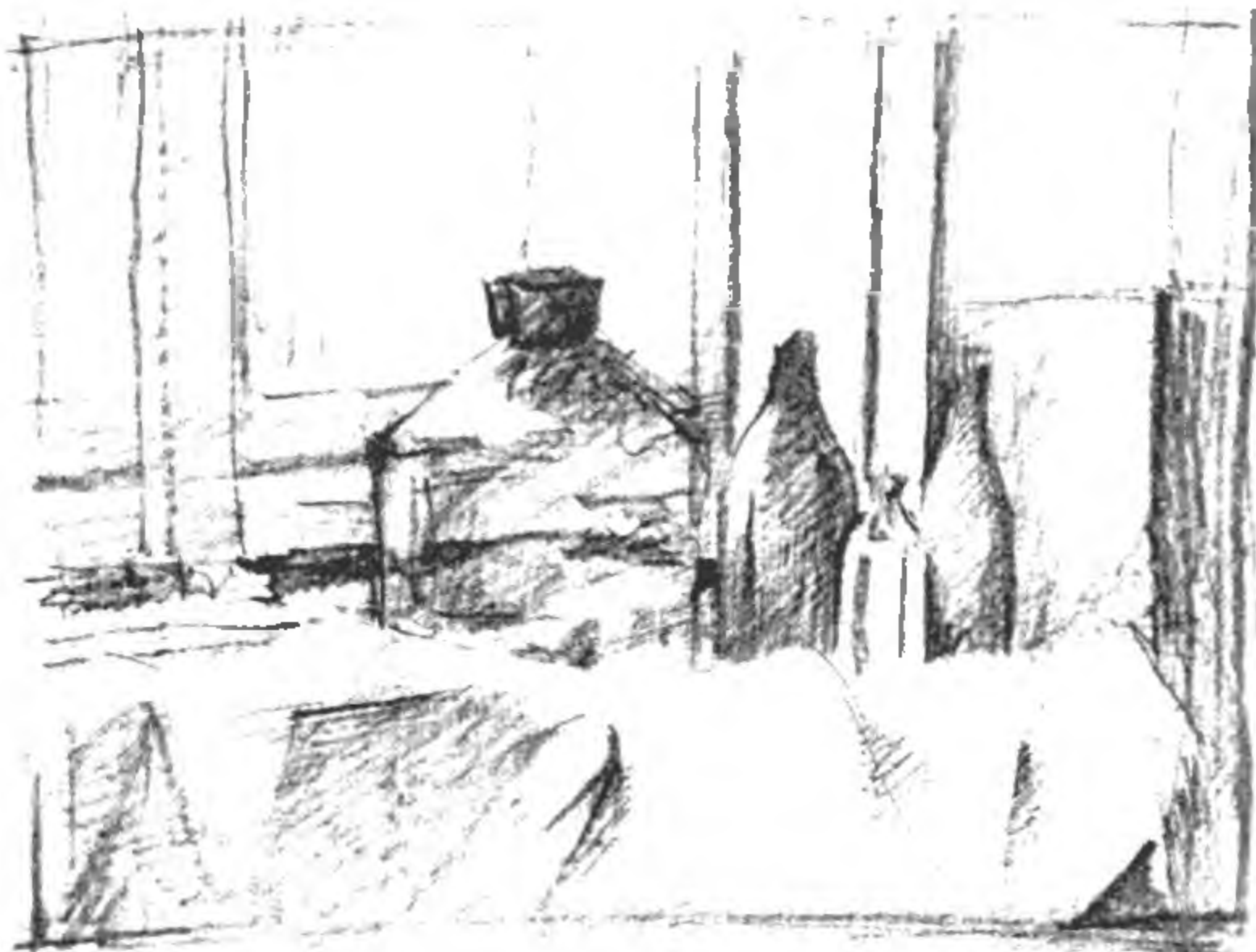
Határon túli magyarok szekciója:

- Szénás Barnabás Oar (Óvári) 3986 str:Bisericii (Templom utca), jud. Satu Mare (Szatmár megye), Románia
- Ulmer Edit Foieni (Mezőfény) 3831 nr. 528 jud. Satu Mare (Szatmár megye) Románia
- Kovács Aranka Lugos 1800 str. Ceahlăului nr. 14 Bl. 32 Sc. B Ap.1. Timis (Temes megye), Románia; Tel.: 40-56-313568
- Csank Andrea Lucenec (Losonc) 98401 Nám.Republiky c. 1., Szlovákia; Tel.: 42-863-22915
- Ziman Zsuzsa Jesenské (Feled) 98002 Ul.1. Mája 430, Szlovákia
- Petrusevics Klaudia Munkács 295400 Akademia-Morozova út 3\28, Ukrajna
- Geczko Beatrix Munkács 295400 Gotwalda út 6., Ukrajna; Tel.: 7-3131\4-42-94
- Bucsay Krisztián Bacska 07684 18, Szlovákia
- Szabó Gergely Královsky Chlmeč (Királyhelmeč) 07701 Kossuth L. utca bl. BUK 64., Szlovákia
- Dohányos Róbert Leles (Lelesz) 07684 57, Szlovákia
- Andó Ibolya Macea (Kisiratos) 2928 Nr: 15, Jud. Arad (Arad megye), Románia; Tel.: 40-57-232306
- Polgári Gábor Rimaszombat 97901 Cukrovazska 26\74, Szlovákia
- Cirják Izabella-Márta Arad 2900 Micalaca Bl. 346 III\15, Románia; Tel.: 40-57-260769
- Maki Hajnalka Vulcan (Vulkán) 2992 Bul. Mihai Viteazul Nr. 8. Bl.D4 Ap. 44.Jud. Hunedoara (Hunyad megye), Románia
- Oros Raymond Lóránt Carei (Nagykároly) 3828 Bul. 25 Octombrie Bloc. 35. Ap.6. Jud. Satu Mare (Szatmár megye), Románia
- Bu Márta Satu Mare (Szatmárnémeti) 3900 Aviulului 4\1, Románia; Tel.:40-60-711060
- Mali Erika Vama (Vámfalú) 3918 Mihai Eminescu 302, Jud. Satu Mare (Szatmár megye), Románia
- Vekker Csilla Capleni (Kaplony) 3834 Str. Nova 667, Jud. Satu Mare (Szatmár megye), Románia
- Tóth Antal Lvov 290020 F. Lipi 10\12, Ukrajna; Tel.: 7-322-596919
- Strömpl András Lvov 290052 Szjájvo 17\40, Ukrajna; Tel.: 7-322-678113
- Fodor István Dercen 295436, Dercsényi u. 4., Kárpátalja, Ukrajna; Tel.: (Munkács) 7-3131-67-517
- Remák László CSA-26, Moldava M\B-Szepši, Szlovákia; Tel.:42-943-4047

A Képzőművészeti szekció:

Angyalossy Zsolt	Munkács, 295400 Szorocsa út 106/14.
Balogh István	Sárospatak, Mányoki út 2.
Berei Zoltán	Kenézlő, Malom út 5. 3955
Dienes Csilla	Miskolc, Szikla út 29.
Farkas Zsuzsa	Sárospatak, Bocskai út 28. 3950
Geieger Zoltán	Salgótarján, Nagymező út 55. 3104
Görömbei Mária	Polgár, Szabadság út 61. 4090
Hugli Zsolt	Putnok, Móricz Zs. 11. 3630
Jóni Zoltán	Emőd, Béla út 1. 3432
Kardos Renáta	Szerencs, Kölcsey út 66. 3900
Kosaras Renáta	Szerencs, Nagyvárad út 31. 3900
Kovács Eszter	Sárospatak
Köves Szilvia	Kazincbarcika, Mátyás K. út 12.
Oravecz Eszter	Szikszo, Poprád út 2. 3800
Piti Zsuzsanna	Sátorlajaujhely, Károlyi Mihály út 2. 3980
Pyau Karina	Tiszalúc, Kölcsey F. út 21. 3565
Remák Béla	Szepesi, Szlovák Köztársaság 26 04501
Rogersten, Melinda	Liköping, Svédország
Sallai Péter	Bekecs, Honvéd út 71. 3903
Szemán Viktória	Sárospatak
Szekeres Zsuzsanna	Sárospatak, Andrássy út 4. 3950
Vasahlik Boglárka	Sátorlajaujhely, Vasvári Pál út 25. III/3/ 3980
Wikestam, Helena	Borgholm, Svédország

MÉCSVILÁG

A Sárospataki Népfőiskola nyári tanfolyamának alkalmi kiadványa

Felelős szerkesztő: Dr. Balázs Károly
Szerkesztés: Bolvári-Takács Gábor,
Bordás István, Csetneki József
Szedés: Havrilla Rita, Simai Ágnes